

2020 / Vol:6, Issue:29 / pp.1269-1276

REVIEW ARTICLE

Arrival Date : 04.06.2020

Published Date : 30.08.2020

Doi Number : <http://dx.doi.org/10.31589/JOSHAS.376>

Reference : Mustafayev, B. (2020). "Siirt Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü Lisans Mezuniyet Tezleri Ve Genel Sorunlar Üzerine (2017-2020)", Journal Of Social, Humanities and Administrative Sciences, 6(29):1269-1276

SIİRT ÜNİVERSİTESİ FEN-EDEBİYAT FAKÜLTESİ TARİH BÖLÜMÜ LİSANS MEZUNİYET TEZLERİ VE GENEL SORUNLAR ÜZERİNE (2017-2020)

Siirt University Faculty Of Science And Literature History
Department License Graduation Theses And General Problems
(2017-2020)

Doç. Dr. Beşir MUSTAFAYEV

Siirt Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü Genel Türk Tarihi Bilim Dalı, Siirt/Türkiye

ÖZET

Bu çalışmada 2013 yılında eğitim-öğretime başlayarak 2017 yılında ilk mezunlarını veren Siirt Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Ana Bilim dalında 2020 yılına dek hazırlanmış olan lisans mezuniyet tezlerinin listesi yer almaktadır. Öte taraftan fen-edebiyat veya edebiyat fakültelerinin kuruluş amacı, alan içi iş bulma olanakları, tarih bölümlerinde öğrencilerin lisans bitime tezlerini araştırırken, yazarken karşılaştığı sorunlar ve bu tezlerin kütüphane ve arşivde bulunması, dijital ortamda depolanması konuları ele alındı.

Anahtar kelimeler: Siirt Üniversitesi Tarih Bölümü, Fen-Edebiyat Fakültesi, Bitirme Tezi, arşiv.

ABSTRACT

In this study, there is a list of graduation theses prepared until 2020 in Siirt University Faculty of Science and Literature, Department of History, which started education in 2013 and gave its first graduates in 2017. On the other hand, the purpose of establishment of Science-Literature or Literature Faculties, job opportunities in the field, the problems faced by the students in the history departments while researching and writing their thesis and the storage of these theses in the library and presence in the archive, digital media was discussed.

Keywords: Siirt University Department of History, Faculty of Science and Literature, Graduation Theses, archive.

1. GİRİŞ

Üniversiteler bir toplumun aydınlık geleceğidir. Bu aydınlık geleceğe ışık tutan birimlerden birisi de AR-GE elemanı yetiştiren Edebiyat, Fen-Edebiyat, Fen, Sosyal Bilimler, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakülteleridir. Bu fakültelerinin asıl görevleri temel bilimler alanında ilmi araştırmalar yapıp, ilim adamı yetiştirmektir. Keza Darülfunun'dan günümüze bu fakülteler öğretmen yetiştirmeye de yönelmiştir. Türkiye'de öğretmen yetiştirmede eğitim fakültelerinin¹ deneyiminin çok fazla olduğu söylenemez. Oysa Türkiye'de fen-edebiyat fakültelerinin öğretmen yetiştirmedeki etkisi 19. yüzyılın sonlarına kadar uzanmaktadır. Hem ilköğretim hem de ortaöğretim öğretmenleri yetiştirilmesinde temel bilimleri almaları ortaya konmuştur. Bu nedenle fen-edebiyat fakültelerinin öğretmen eğitiminde de katkısı yadsınamaz. Böylece fen-edebiyat fakültelerinin gerekliliği ortaya çıkmıştır. Temel bilimlerle ayakları yere daha sağlam basan fakülteler haline gelmesi gerekir. Fen- Edebiyat fakülteleri mezunları için istihdamın yasal zorunluluk haline getirilmesi gerekebilir.

¹ Türkiye'de ilk Eğitim Fakültesi 1965'te Ankara Üniversitesi bünyesinde kurulan Eğitim Bilimleri Fakültesidir.

Günümüzde üniversitelerin çeşitli birimlerinde zorunlu ve seçmeli olarak lisans bitirme tezleri hazırlanmaktadır. Fakat bu tezlerin hiçbirisinin ne katalog ne de dijital ortamda varlığını görmekteyiz. Oysa hem üniversite kütüphane ve enstitülerinde hem de YÖK'ün Ulusal Tez Merkezi biriminde üniversitelerin yüksek lisans, doktora ve diğer uzmanlık tezleri dijital ve basılı cilt halinde muhafaza edilmektedir². Ayrıca bu çalışmaların büyük bölümü internet üzerinden ve yerinde araştırmacıların hizmetine sunulmuştur. Dolayısıyla tez araştırması yapan ilim insanı adayları bu vasıta ile aynı konuların tekrar ele alınmamasına özen gösterme şansları söz konusu. Zira lisans bitirme tezlerinde aynı durum söz konusu olmadığı için ister üniversiteler arasında isterse de bölüm içerisinde bir birinden kopukluğun yaşanmasına sebep olmaktadır. Böylece benzer veya aynı konudaki lisans bitirme tezleri ortaya çıkmaktadır. Bu sebeple lisans bitirme tezlerinin yapılmasında ve saklanmasında fakültele, bölümlere ve danışman öğretim üyelerine büyük görevler düşmektedir. Üretilmiş bilgiye erişim ve ondan yararlanma ancak bu bilginin kontrolü ve denetim altına alınması ile mümkündür.

1.1. Amaç

Gayemiz, Siirt Üniversitesi (SİÜ) Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümünde yapılmış olan mezuniyet çalışması-lisans bitirme tezleri hakkında bilgi vermek ve karşılaşılan sorunları ele almaktır. Mütevazı hevesle hazırlanan bir emek ürünü olan bu tezlerin ya ana bilim dalı, ya fakülte ya da üniversite arşiv ve kütüphanesi bünyesinde tıpkı lisansüstü tezler gibi bir dijital ortamda ve katalog yapılarak korunmasıdır. Ayrıca ileride bitirme tezi hazırlayacak lisans öğrencileri tarafından örnek ve ön kaynak olarak kullanılması ve aynı konuların tekrar ele alınmaması için akademisyenlere yardımcı olmaktır. Bu itibarla tarih bölümleri bünyesinde ele alınan lisans bitirme tezlerinin de toplu bir şekilde kayıt altına alınması şarttır.

1.2. Yöntem

Çalışmada 2017-2020 eğitim-öğretim yılları arasında tarih bölümü birinci ve ikinci öğretim son sınıf öğrencilerinin zorunlu olan lisans mezuniyet tezleri danışman öğretim üyeleri, tarihi dönemler, tez konuları ve yıllara göre incelenmiştir. Bu inceleme sonucunda her bir grup ayrı-ayrı tablolar halinde gösterildi. Fen-Edebiyat Fakülteleri, tarih bölümleri ve lisans bitirme tezleri üçlüsünün ister bölüm için isterse de ulusal temelde sorunları masaya yatırıldı. Sonuçta çözüm yolunda aranan bazı eleştiri ve öneriler sunuldu.

2. YÖK ve AR-GE AMAÇLI KURULAN FEN-EDEBİYAT ve BENZERİ FAKÜLTELER

Fen-Edebiyat Fakülteleri, temel ve sosyal bilim alanlarında kuramsal bilginin üretildiği fakültelerdir. Bu fakülteler matematik, geometri, fizik, astronomi, kimya ve biyoloji gibi temel bilimlerin yanı sıra; edebiyat, tarih, filoloji, arkeoloji, coğrafya, kütüphanecilik, arşivcilik, sanat tarihi, sosyoloji, psikoloji, felsefe gibi sosyal bilimlere ilişkin bölümlerden oluşur. Fen-Edebiyat Fakültelerinde üretilen kuramsal bilgi; mühendislik, ziraat, tıp ve eğitim gibi fakültelerde uygulanmaktadır. Bu nedenledir ki fen-edebiyat fakülteleri ilmin ve üniversite eğitim-öğretiminin ana omurgasını oluşturur.

Fen-Edebiyat ve onun gibi ilim-bilim insanı yetiştirmeyi hedefleyen, devlet ve özel sektör için AR-GE (araştırma-geliştirme) amaçlı kurulan fakültelerin ve nitelikli elamanları sayı gittikçe azalmakta. Mezunların çoğu da farklı alanlara yönelmektedir. Bunun için fen-edebiyat fakültelerinde ciddi ilgi ve ıslahatların yapılması her geçen gün önem arz etmektedir.

² Ulusal Tez Merkezi hizmetlerinin tamamı internet üzerinden verilmektedir. Yazarları tarafından Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi veri tabanında arşivlenmesine ve internet üzerinden tam metin erişime açılmasına izin verilen tezler açık erişime sunulmaktadır. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi lisansüstü tezleri, 2547 Sayılı Yükseköğretim Kanunu Ek Madde 40 hükümleri çerçevesinde bilime katkı sağlamak, bilimsel araştırma ve faaliyetleri desteklemek amacıyla elektronik ortamda erişime açmaktadır. Ulusal tez merkezi web sayfasını kullanan araştırmacılar, tezlerden bilimsel etik ve atıf kuralları çerçevesinde yararlanırlar. YÖK, Yüksek Öğretim Kurumu, <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/yasalUyari.jsp>

Edebiyat, Fen-Edebiyat, İnsan ve Toplum Bilimleri ve Sosyal Bilimler Fakülteleri üniversitelerin aynı zamanda diğer fakülte ve yüksekokullarına temel bilim dersleri vermektedirler. Başka bir deyişle bu, temel bilim derslerinin bu fakültelerdeki ilgili bölüm öğretim elemanlarınca verilmesi gerektiği anlamını taşımaktadır. Zaten bunun aksini düşünmek de mümkün değildir.

Bir diğer husus fen-edebiyat fakülteleri mezunlarının öğretmen olarak atanmasında sıkıntılar olduğu yönündedir. Bu sıkıntı da öğretmenlik hakkının pedagojik formasyon belgesi olmadan fen-edebiyat ve ilgili diğer fakültelerinin elinden alınmasından kaynaklanmıştır.

Üniversitelerin edebiyat, fen ve fen-edebiyat fakültelerinde lisans öğrenimi gören öğrencilerine, öğrenimleri süresince gerekli dersleri almak ve başarmak kaydıyla 1998 yılına kadar pedagojik sertifika alma hakkı tanınmaktaydı. Ancak sonradan yapılan birtakım düzenlemelerle edebiyat, fen ve fen-edebiyat fakültelerinden bu hak alınmıştır. Bugün, Milli Eğitim Bakanlığı Talim-Terbiye Kurulu Başkanlığı'nın 07.07.2009 tarih ve 80 sayılı kararı uyarınca, Yükseköğretim Kurulu'na başvurmak suretiyle belli koşulları gerçekleştiren üniversitelerin ilgili fakültelerinde öğrenim gören öğrencilere yeniden pedagojik formasyon sertifikası alabilme hakkı tanınmıştır. Bu çerçevede, bazı üniversiteler YÖK'e başvuruda bulunmuş ve eğitime başlamışlardır. Ancak kimi üniversitelerde bu konudaki sıkıntılar hâlen devam etmektedir³.

Pedagojik formasyon hizmeti vermek konusunda edebiyat, fen ve fen-edebiyat fakülteleri ile eğitim fakülteleri arasında bir görev dağılımı yapmak da mümkündür: Örneğin, eğitim fakültelerine 8 yıllık ilköğretim okullarına öğretmen yetiştirme; edebiyat, fen ve fen-edebiyat fakültelerine ise, ortaöğretim alan öğretmeni yetiştirme görevi verilebilir⁴.

1950'li yıllarda Türkiye'de faaliyet gösteren yüksek öğretmen okulu öğrencilerini buldukları yerdeki üniversitenin fen ve edebiyat (özellikle Dil-Tarih-Coğrafya Fakülteleri. DTCF) fakültelerine göndererek dallarında yetiştirirlerdi. Yani eğitim fakültelerinin yaygınlaşmasına kadar orta öğretim okullarında öğretmen olanların büyük çoğunluğu fen ve edebiyat (DTCF) fakülteleri mezunları idi. Çünkü yüksek öğretmen okulunda 24 saat öğretmenlik formasyonunun içine dahil idi. Zaten öncesi de öğretmen okulu mezunu olduğu için ve fakültelerde branş-alan alması sebebiyle mükemmel öğretmenler yetişmekteydi.

3. SİİRT ÜNİVERSİTESİ FEN-EDEBİYAT FAKÜLTESİ TARİH BÖLÜMÜ

Siirt Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi, 17 Mayıs 2007 tarihli 5662/7 maddesi gereğince Siirt Üniversitesi ile birlikte kurulmuş, 2008-2009 öğretim yılında faaliyete geçmiştir. 15 Kasım 2007 tarihli Yükseköğretim Genel Kurul (YÖK)⁵ toplantısında 2547 sayılı kanunun 2880 sayılı kanunla değişik 7/d-2 maddesi uyarınca fakülte bünyesinde bölüm ve ana bilim dallarının kurulması uygun görülmüştür⁶. Bu programlardan birisi de tarih anabilim dalı olup, bünyesinde Eskiçağ, Genel Türk Tarihi, Ortaçağ, Yeniçağ, Yakınçağ ve Türkiye Cumhuriyeti Tarihi bilim dallarını barındırmaktadır. Tarih bölümü 2013-2014 eğitim-öğretim yılında birinci öğretime 41 öğrenci ile başlayarak aktif hale gelmiştir. 2014-2015 eğitim-öğretim yılı itibarıyla de ikinci öğretime öğrenci alımı gerçekleştirerek eğitim-öğretim ve öğrenim faaliyetlerini yürütmektedir. Tarih bölümü aynı zamanda, Siirt

³ Fen, edebiyat ve fen-edebiyat fakültelerinin mevcut durumunun değerlendirilmesi ve bir gelecek vizyonu oluşturulması amacıyla Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreteri Mustafa İsen başkanlığında yükseköğretim kurulunca oluşturulan komisyonun 21 Ocak 2010'da Cumhurbaşkanlığı'nda 11 Şubat 2010'da Hacettepe, 01 Mart 2010'da Atılım, 19. Mart 2010'da Gazi Üniversitesi'nde yaptığı çalışma toplantıları neticesinde saptanan görüşler ve varılan sonuçlara ilişkin raporda şu hususlar yer almıştır: Üniversitelerin fen-edebiyat fakültelerine aynı zamanda öğretmen yetiştirme olanağının tanınması. Yeni kurulacak üniversitelerde fen-edebiyat fakültesi bulunması zorunluluğunun kaldırılma kararının yeniden gözden geçirilmesi. <http://brahms.emu.edu.tr/rza/ankara.pdf>

⁴ Zira eğitim fakültelerinde verilen formasyon eğitimi seviyesinin düşük olduğu otoriteler tarafından eleştirilmekte ve aynı zamanda öğrenciler tarafından da tartışılmaktadır. Keza herkeşe sertifika dağıtıldığı ve bunun büyük oranda para kaygısı ile veya ücret için yapıldığı saptanmıştır.

⁵ Siirt Üniversitesi Ek Madde 80 (Ek: 17/5/2007-5662/7 madde.) Siirt'te Siirt Üniversitesi adıyla bir üniversite kurulmuştur. Bu üniversite; a) Rektörlüğe bağlı olarak kurulan Fen-Edebiyat Fakültesi, Mühendislik-Mimarlık Fakültesi ile Dicle Üniversitesi Rektörlüğüne bağlı iken adı ve bağlantısı değiştirilerek oluşturulan ve rektörlüğe bağlanan Eğitim Fakültesinden, b) Dicle Üniversitesi Rektörlüğüne bağlı iken adı ve bağlantısı değiştirilerek oluşturulan ve rektörlüğe bağlanan Sağlık Yüksekokulundan, c) Dicle Üniversitesi Rektörlüğüne bağlı iken adı ve bağlantısı değiştirilerek oluşturulan ve rektörlüğe bağlanan Meslek Yüksekokulu ile Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulundan, ç) Rektörlüğe bağlı olarak kurulan Sosyal Bilimler Enstitüsü ile Fen Bilimleri Enstitüsünden, oluşur. <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.2809.pdf>

⁶ <http://fenedebiyat.siirt.edu.tr/detay/genel-bilgiler/327271945.html>

Üniversitesinin gelişim ve ilerlemesinde lokomotif olma görevini gittikçe güçlendirerek yaklaşık 500 öğrencisiyle akademik faaliyetine devam etmektedir⁷.

4. SİÜ TARİH BÖLÜMÜ LİSANS MEZUNİYET ÇALIŞMALARI

Lisans öğrencileri, lisans derecesini alabilmek için 4 yıl boyunca aldıkları dersler yanında bir araştırma (mezuniyet çalışması-bitirme tezi) yapmak ve bu araştırmayı birinci dönem rapor ve ikinci dönem sonunda ise cilt halinde sunmak zorundadırlar. Siirt Üniversitesi Tarih Bölümü son sınıf öğrencileri zorunlu olarak bölüm öğretim üyeleri danışmanlığında mezuniyet çalışma tezi hazırlarlar. Danışman öğretim üyesinin yönetiminde üçüncü sınıfın ikinci döneminde tespit edilen lisans tez konuları karara bağlanır ve yaz tatil süresince öğrenciler konularının özelliğine göre kütüphane, internet, arşiv ve saha çalışması için kaynak araştırma fırsatlarını değerlendirirler. İstenen, önerilen ve verilen tezler öğrencilerin ilgi alanına uygun, konuya hâkimliği, kaynaklara kolay ulaşılabilir ve ufkunu genişletici olmasına dikkat edilmektedir.

Tez konuları genelde danışman öğretim üyelerinin çalışma alanlarına, Siirt yöresi, Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesiyle ilgili olanlar ağırlık kazanmaktadır. Bunun yanı sıra sözlü tarih, hatırat, biyografi, çeviri, değişik Türk Lehçelerinden aktarma, bibliyografi, Osmanlı Türkçesi transkripsiyonu, derleme, şehir, gazete, kültür, anket, arşiv ve alan araştırması gibi birçok lisans bitirme çalışmaları ele alınmaktadır.

Son sınıfın ilk döneminde kaynaklar elde edilir ve araştırılan kaynakların bilgi fişlemesi yapılarak tasnifi gerçekleşir. İkinci dönem itibariyle de yazım aşamasına geçilir. Bitirme tezlerinin yazımı konusunda daha çok üniversite Sosyal Bilimler Enstitüsü'nün tıpkı lisansüstü tezlerinde olduğu gibi tez yazım kılavuzu takip edilir. Tez çalışmaları danışman öğretim üyeleri tarafından geçerli not verilerek kabul edilir. Yine danışman öğretim üyelerinin isteğine göre tezlerin sunumu-savunması gerçekleşir. En son olarak ciltlenen⁸ tezler Fen-Edebiyat Fakültesi arşivinde depolanmaktadır⁹. Böylece öğrenciler hazırladıkları lisans bitirme tezi sayesinde elde ettikleri bilgi, birikim ve tecrübe ile ileride isterlerse yüksek lisans ve doktora aşamasının da alt yapısını hazırlamaktalar.

Tablo 1. Bilim Dallarına Göre Yapılan SİÜ Tarih Lisans Mezuniyet Çalışmaları

Bilim Dalları	Öğretim Üyeleri	Mezuniyet Tez Sayıları
Eskiçağ Tarihi	-	-
Ortaçağ Tarihi	2	40
Genel Türk Tarihi	1	21
Yeniçağ Tarihi	-	-
Yakınçağ Tarihi	4	87
Cumhuriyet Tarihi	3	68
Toplam	10	216

Birinci tabloda görüldüğü üzere Siirt Üniversitesi Tarih Ana Bilim dalında toplam altı bilim dalı mevcut olup, iki bilim dalında öğretim üyesi olmadığı için lisans bitirme tezleri sadece dört bilim dalında yürütülerek yapılmaktadır. Ortaçağ Tarihi alanında 40, Genel Türk Tarihi alanında 21, Yakınçağ Tarihi alanında 87 ve Cumhuriyet Tarihi alanında 68 olmak üzere toplam 216 lisans bitirme tezi yapılmıştır. Lisans bitirme tezlerinin bilim dalları arasında dağılımı tespit edilirken danışman öğretim üyelerinin sayısının tezin ilk yılı beş son yıl itibariyle on olduğunu görmekteyiz.

Tablo 2. Yıllara Göre Yapılan SİÜ Tarih Lisans Mezuniyet Tezi Sayıları

Yıl	Tez Sayısı
2017	31
2018	57
2019	55

⁷ <http://tarih.siirt.edu.tr/detay/hakkimizda/948422996.html>

⁸ Lisans bitirme tezleri belirlenen formatta fakülte öğrenci işleri arşivine verilmek, öğretim üyesine ve öğrencinin kendisinde kalmak üzere 3 adet cilt yaptırılır veya yaptırılması gerekir.

⁹ Öğrenciler tarafından hazırlanan bitirme tezlerin bazılarının ciltlenmediği, bir nevi sınav cevap evrakı niteliğinde olan ciltlenen bu tezlerin bazılarının öğretim üyeleri tarafından maalesef fakülte öğrenci işleri arşivine gönderilmediği saptanmıştır.

2020	73
Toplam	216

İkinci tabloda görüleceği üzere 2017’de 31, 2018’de 57, 2019’da 55, 2020 yılında 73 olmak üzere birinci ve ikinci öğretim programlarında toplam 216 lisans bitirme tezi yapılmıştır.

Tablo 3. SİÜ Tarih Bölümünde Yapılan Bazı Lisans Mezuniyet Tezlerinin İsimleri

1	Siirt Boyu Abideleri (Alan ve Bilgi Çalışması)	2017
2	Karabağ Tarihi (Azerbaycan Türkçesinden Türkiye Türkçesine Aktarma)	2017
3	Günümüzde Siirt’in Sosyo-Ekonomik Durumu (Fıstık Örneği)	2017
4	İngiliz Arşivinde 1980 Yılına Ait Türkiye Raporunun Çevirisi	2017
5	Tarihte Siirt Medreseleri ve Kütüphaneleri	2017
6	Bitlis Vilayet Gazetesi Transkripsiyon ve Değerlendirmesi	2017
7	Arnavut Gazetesi Transkripsiyon ve Değerlendirmesi	2017
8	İsmet İnönü	2017
9	İsrail Milleti	2017
10	Lütfü Paşa	2017
11	Sultan Memduh	2017
12	Prens Sebahattin	2017
13	Vandalizm-Tarihi Adlara Karşı Yapılan Soykırım	2018
14	Bölge Tarihi ve Tarihçiliği (Güneydoğu Anadolu Bölgesi-Bir Bibliyografya Çalışması)	2018
15	Türk Milletinin Medeniyet Mirasına Armağanı: Nevruz	2018
16	Ruzname-i Ayine-i Vatan Gazetesi ve Transkripsiyon ve Değerlendirmesi	2018
17	Namık Kemal	2018
18	CHP’nin 1928 Raporları	2018
19	Adana Ermeni Olayları	2018
20	Kabakçı Mustafa İsyanı	2018
21	İttihat ve Terakki	2018
22	Hikmet Dergisi	2018
23	Tarihte Türk-İslam Âlimleri (721-1922)	2019
24	Anadolu’da Hamam Kültürü (Gaziantep ve Şanlıurfa Yöresi)	2019
25	Azerbaycan Adının Anlamı ve Tarihi Arazis	2019
26	Çılgın Türk Lakaplı Siirtli Mahmud Nedim Soydan’ın Hayatı ve Faaliyetleri	2019
27	Haçlı Seferleri	2019
28	Coğrafi Keşifler Tarihi	2019
29	Osmanlı Klasik Dönemi Mimarisi	2019
30	Üçüncü Haçlı Seferi	2019
31	Gevaş Tarihi ve Selçuklu Mezarlığı	2019
32	Sultan Melikşah Dönemi ve Fetret Dönemi	2019
33	Midhad Paşa’nın Son Seneleri	2019
34	II. Abdülhamid.	2019
35	Devlet Salnamelerinde Siirt	2019
36	“İzdivaç Muharebeleri” Adlı Eserin Transliterasyonu	2019
37	Ahmet Refik’in “Küçüklere Tarih Dersi” Adlı Eserinin Transliterasyonu	2019
38	“İlk Mekteplerde Müfredat Programının” Çevirisi	2019
39	Osmanlı Devleti’nin Son Dönemlerinde Terakki Tartışmaları	2019
40	Hüseyinzade Ali Bey-Turan (Hayatı, Düşünceleri ve Faaliyetleri)	2020
41	Cumhuriyetin İlanından 1990 Yılına Kadar Siirt’i Temsil Eden Milletvekilleri	2020
42	Hocalı Soykırımı (26 Şubat 1992)	2020
43	Mir Möhsün Nevvab 1905-1906 Yıllarında Ermeni-Müslüman Davası	2020
44	Azerbaycan’daki Ulusal Kurtuluş Hareketinin Hatırası: Naki Keykurun (Şeyhzamanlı) Azerbaycan Demokratik Cumhuriyeti Milli Güvenlik Bakanı (1918-1920) (İngilizceden Çeviri)	2020
45	Türkiye Cumhuriyeti Tarihinde Askeri Muhtıralar ve Darbeler Dönemi	2020
46	Türk Musiki Tarihinin Çalgı Aletleri	2020
47	Kazanlı Türk Bilgini Şehabeddin Mercani’nin Tarihte Yapmış Olduğu Yenilikler	2020
48	Devlet-i Aliyye-Osmanlı İle Kırım, Kafkas ve Batı Türkistan Hanlıkları Arasındaki İlişkilere Dair Arşiv Belgeleri (1687-1908) (Osmanlı Türkçesinden Günümüz Türkçesine Transkripsiyonu)	2020
49	Adnan Menderes Dönemi	2020
50	Fatih Sultan Mehmet Dönemi	2020
51	Ortaçağ Avrupa’da Feodalizm	2020

52	Çok Partili Hayata Geçiş Dönemleri (1923-1945)	2020
53	Türklerin Anadolu'ya Gelişleri	2020
54	İlhanlılarda Bilim ve Kültür	2020
55	Selçuklularda İsyanlar	2020
56	Yavuz Sultan Selim	2020
57	Osmanlıda Fetret Dönemi	2020
58	Abdülhamid'in Kaygıları	2020
59	Topkapı Saray-ı Humayunu	2020
60	II. Abdülhamit'in Şahsiyeti	2020
61	Osmanlılar ve Büyük Fredrik	2020
62	Ahmet Refik Altınay, Büyük Tarih-i Umumi, Osmanlıcadan Çeviri ve Değerlendirme	2020
63	Ragıp Rıfki, Anadolu'da İslahat Suriye Meselesi Ermeni Meselesi	2020
64	Osmanlıcadan Çeviri ve Değerlendirme	2020
65	Şeyhülislam Musa Kazım, Külliyyat Dini, İctimai Makaleler, Osmanlıcadan Çeviri	2020
66	Ebu Rıdvan, Hz Muhammed Niçin Çok Evlendi? Osmanlıcadan Çeviri	2020
67	Sultan Murad-ı Hamisin Hastalığı Adlı Eserin Osmanlıcadan Çeviri ve Değerlendirmesi	2020
68	Osmanlı Sarayına Gelen Hanım Sultanlar (1299-1526)	2020
69	Tanzimat'tan Sonra Türkiye'de Maarif Teşkilatı-1267-1287- (Vak-anüvis Lütü Efendi'ye Göre)	2020
70	Osmanlı İmparatorluğunda Meskûkât/Ahmed Refik (Altınay), İstanbul: TarihOsmani Encümeni, 1341. Türk Tarih Encümeni Mecmuası (TTEM), (Tarih-i Osmani Encümeni Mecmuası) (TOEM), cilt: XV, sayı: 7, (84), sayfa: 1-39	2020
71	Türkiye'de Alevi Zümreleri: Tekke Aleviliği-İctimai Alevilik/Baha Said, Ankara: Türk Ocakları Merkez Heyeti, Eylül 1926. Türk Yurdu (2-3. Seri) cilt: IV, sayı: 21, sayfa: 193-210	2020
72	Duyun-ı Umumiye-i Osmaniye (I) / Mehmed Cavid, İstanbul: Ahmed Şuayb, Rıza Tevfik, Mehmed Cavid, 1 Ağustos 1325. Ulum-i İktisadiyye ve İctimaiyye Mecmuası, cilt: II, sayı: 8, sayfa: 536-553	2020
73	1284 Bulgar İhtilali/Ahmed Refik (Altınay), İstanbul: Tarih-i Osmani Encümeni, 1341	2020
74	Bektaşiliğin Menşeleri: Küçük Asya'da İslam Bâtınlığının Tekâmül-i Tarihisi Hakkında Bir Tecrübe/Köprülüzade Mehmed Fuad, Ankara: Türk Ocakları Merkez Heyeti, Mayıs 1341. Türk Yurdu (2-3. Seri) cilt: II, sy: 8, s: 121-140	2020
75	Rus Menabi'ne Göre Baltacı Mehmed Paşa'nın Prut Seferi (1123 Hicri-1711 Miladi) / Ahmed Muhtar, İstanbul: Tarih-i Osmani Encümeni, 1917.	2020
76	Berlin Hazîne-i Evrâkında Vesâik-i Kadîme-i Osmâniyye	2020
77	Tarih Encümeni Mecmuası (TTEM), (Tarih-i Osmani Encümeni Mecmuası) (TOEM), cilt: VIII, sayı: 45, sayfa: 160-185	2020
78	Adnan Menderes	2020
79	1293 Avrupa Seferi	2020
80	İstanbul'un Fethi	2020
81	Devleti Aliyye'nin Zaaf ve Kuvveti	2020
82	Balkan Savaşlarının Nedeni	2020
83	"Küçüklere Coğrafya Hikâyeleri" Adlı Eserin Değerlendirilmesi	2020
84	"Çocuklara Coğrafya Dersleri" Adlı Eserin Değerlendirilmesi	2020
85	Son Dönem Osmanlı Siyasi Tartışmalarında Vatan İmgesi	2020

5. TARTIŞMA, ÖNERİLER ve SONUÇ

Tarih, özellikle 18. yüzyıldan sonra ulus devletlerin oluşturulmasında kullanılan en önemli araçlardan olmuştur. Şöyle ki ister Batı'da isterse de Doğu'da dünyanın hemen her yerinde, tarihi olmayanlar bile kendilerini mümkünse uzak bir geçmişe bağlamak veya kendilerini birilerine adeta yamamak için ellerinden geleni yapmışlardır. Bazı devletlerde 20. yüzyıla geldiğimizde ise belli bir ideoloji ile kurumsallaştığını görmekteyiz.

Oysa tarih, insan, kavim ve devletlerin ta eski çağlardan itibaren başından geçen olayları zaman ve mekân göstererek anlatan, bunların neden ve sonuçlarını, birbirleriyle olan ilişkilerini ele alan tarafsız ilim dalının ortak adıdır. Bu dalda geçmişten günümüze sayısız çalışmalar kaleme alındı. Kuşkusuz bu çalışmaların başında adeta mütevazı bir hevesle ele alınan tarihçi adaylarının lisans bitirme tezleri gelmektedir.

Araştırmamıza esasen, Siirt Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümünden 2017-2020 yılları arasında toplam **210** mezun¹⁰ olmuş ve **216** lisans bitirme tezi¹¹ tespit edilmiştir. Verdiği mezunlar ve yapılan bu tezlerle, Siirt Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü bütün zorluklara rağmen mevcut alanlardaki uzman öğretim üyelerinin çoğunun üzerlerine düşen görevi yetirdikleri açıktır.

Gayesi bilgi üretmek ve nitelikli insan yetiştirmek olan üniversite yönetimi ve akademisyenlerin başlıca faaliyetleri arasında mevcut bilgilerin tezler halinde ciltlenmesi, arşivlenmesi ve dijital platformda depolanması gelmektedir. Bu gaye ile üretilen çalışmaların nitelikli hale getirilmesi, toplu şekilde kayıt altına alınması ve araştırmacıların istifadesine sunulması elzemdir. Böylece verimlilik artarak milli ve aynı zamanda hümanist düşünen tüm insanlığın belleğinde yerini alacaktır. Temennimiz, öğretim üyeleri ve öğrencilerin bir emek ürünü olan bilgiye dayalı bu çalışmaların hakkıyla devam etmesidir.

Fen-Edebiyat, Sosyal Bilimler, Edebiyat, İnsan ve Toplum Bilimleri gibi fakülteler, özellikle akademik, fiziki, araştırma ve teknolojik altyapısında karşılaşılan sorunların aradan kaldırılması yolunda ülkemiz yükseköğretim sistemindeki temel bilim alan eğitimi ile araştırma-geliştirme açısından önemi ve geleceğe yönelik özendirilmesi gerekir. Özellikle sosyal bilimlerin adeta lokomotif olan tarih ilminin beşer ve cemiyet tarihinin geçmişi hakkında doğru bilgiye ulaşmak tarih ilminin en önemli amacı olmalı. Tarih ilminde yapılması gereken AR-GE metot ve yöntemleri sırasıyla; belge, tasnif, içerik, tahlil, tenkit, analiz, terkip, tarafsızlık olmalıdır. Tüm bunların yolu danışman öğretim üyelerinin denetiminde sağlıklı deney, tasnif, sondaj çalışması ve gözlem kullanmaktan geçmektedir.

Metodoloji bilgisiyle Türkiye’de tarih bilgisinin özgün anlamını kavrayarak araştırma eserler ortaya koymak, dünyadaki çağdaş AR-GE çalışmalarından haberdar olarak bundan yararlanılması gerekmekte. Sosyal bilimlerin alanında ortaya konan araştırmalar ve öğretilmesi kaba, kin, nefret, haset ve ideolojik hesaplaşma kaygısı ile biçimlenmesi yerine günümüzde rafine bir şekilde inşa ederek ve geçmişten dersler çıkararak geleceğin aydınlatılması gerekmekte. Ayrıca menfi söylem ve algılar fark edilerek düzeltilmeli, metodolojik olarak müspet manada zenginleştirilmelidir. Kütüphaneler adeta ilim hazinesine dönüştürülmeli, uygulama ve alan çalışmaları zorunlu hale gelmeli. Ayrıca üniversite ortamında öğrencilere yönelik yapılacak ilmi etkinlikler, bilgi şölenleri ve sosyal faaliyetler öğrencilerin ve araştırmacıların alanıyla ilgili hevesleri artırılabilir.

Sosyal ve beşeri bilimler alanında araştırma ve ileride istihdama yönelik yeni açılımlar şart. Bu alanda Açık Öğretim Fakülteleri (AÖF) kaldırılmalı ve üniversitelerin ikinci öğretimleri kısmen kaldırılmalı veya kontenjanları azaltılmalı. Özellikle yüksek lisans ve doktora kontenjanları hâsıl olan ihtiyaca binaen artırılmalı. Ayrıca öğretmenlik dışında ilgili kamu ve özel kurumlarda çalışma istekleri özendirilmeli. Fen-Edebiyat ve bu çizgideki fakülte mezunlarının özel eğitim ve araştırma merkezlerinde çalıştırılması yaygınlaştırılmalı. Sorunları bağlamında Kamu Kurum ve Kuruluşları (KKK) ile Sivil Toplum Kuruluşları (STK) arasında işbirliği sağlanmalıdır. Öte yandan bir ülkeye a’dan z’ye maddi ve manevi gelir sağlayan, yerli öğrenci ve akademisyenler arasında bilgi ve kültür alışverişi açısından adeta tarihi köprü vazifesi gören özellikle kardeş, dost ve akraba topluluklardan nitelikli yabancı uyruklu öğrenci ve öğretim üyesi alımları artırılmalıdır.

Sosyal bilimler alanında özellikle uzun vadeli geleceğe dönük stratejiler belirlenmeli. AR-GE yöntemiyle öğretmenliğe alternatif devlet, toplum ve tüm insanlığın yararına araştırmacı birey yetiştirme olanağı denenmelidir. Fen-Edebiyat Fakülteleri ve tarih bölümlerindeki sorunlar hem eğitim hem edebiyat hem de fen fakültelerinin karşılıklı ilişkileri babında ele alınmalı. Ortak çalışma alanı bilgi, deney ve araştırma olduğu kaçınılmazdır. Öte yandan son yıllarda ister Türkiye’de isterse

¹⁰ 16 Temmuz 2020 tarihi itibarıyla.

¹¹ Bazı öğrenciler TAR 405-406 Mezuniyet Çalışması adlı dersin lisans bitirme tezinden başarılı olsalar da diğer derslerden başarısız olduğu için mezun olamamışlardır.

de dünyada¹² fen-edebiyat fakültelerinin ayrı-ayrı fakülte halinde adeta bir çığır açarak daha çok ilgi ve başarı sağladığı görülmektedir.

KAYNAKÇA

<http://fenedebiyat.siirt.edu.tr/detay/genel-bilgiler/327271945.html>

<http://tarih.siirt.edu.tr/detay/hakkimizda/948422996.html>

<https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.2809.pdf>

YÖK, Yüksek Öğretim Kurumu, <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/yasalUyari.jsp>
2547 Sayılı Yüksek Öğretim Kanunu, Ankara, 2005.

¹² Özellikle Amerika ve Japonya'da öğrenciler üniversite eğitimine başlarken, önce College of Arts and Sciences'e yani Fen-Edebiyat Fakültelerine kayıtları yapılmaktadır. Bu fakültelerde öncelikli olarak temel ve sosyal bilimlere ilişkin teorik dersler alınmaktadır. Daha sonra gerekli şartları sağlayanlar istediği diğer fakültelelere geçiş yapabilmektedirler. Burada yapılanlar muhtemelen ilk, ortaöğretim ve lisedeki eksiklerini telafi etmek olsa gerek. Bu denli eğitim-öğretim uygulaması eski Sovyetler Birliği döneminde de yapılmaktaydı.